

ENERGIAYRITTÄJYYDESTÄ
ELINVOIMAA
MAASEUDULLE

Maaseudun energiayrittäjäyys

Pienvesivoima – AVIn lupa, 22.10.2019

Vesilain (587/2011) mukainen lupa ja lupahakemuksen sisältö

Pienvesivoimawebinaari nro 4 - AVIn lupa - 22.10.2019

Yleistä luvan hakemisesta

- Vesilain mukaisia asioita käsitteleviä aluehallintovirastoja ovat Etelä-Suomen, Itä-Suomen, Länsi- ja Sisä-Suomen sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastot.
- ESAVI:ssa vesilain mukaiset asiat kuuluvat yleensä vesiyksikölle.
- Vesilain mukainen lupaprosessi
- Sähköinen eLUPA-järjestelmä on käytössä. 1.1.2020 alkaen hankkeesta vastaavan, joka ei ole luonnollinen henkilö, on tehtävä hakemus sähköisesti. Jos asian käsittely kuitenkin vaatii paperisia asiakirjoja, on ne lupaviranomaisen pyynnöstä toimitettava.
- Maksut kulloinkin voimassa olevan valtioneuvoston asetuksen aluehallintovirastojen maksuista mukaisesti.

Vesivoima

- Vesivoima, joka on keskivirtaaman ja putouskorkeuden perusteella tietylle vesistönosalle laskettava teho, on omistusoikeuden kohde.
- Vesivoiman käyttöoikeus voidaan luovuttaa erillään sen perusteena olevasta omistusoikeudesta.
- Vesialueet, kosket ja vesivoima ovat pääsääntöisesti yhteisinä alueina omistuksellisesti pirstaloituneina. Kiinteistöillä tai kiinteistöjaotuksella ei kuitenkaan ole ratkaisevaa merkitystä päätettäessä oikeudesta hyödyntää vesivoimaa, koska esimerkiksi kiinteistöjen jakojen myötä osuus vesivoimaan on voitu pidättää emätilalla tai osuuksia on voitu luovuttaa myös erillään kiinteistöstä.
- Oikeus vesivoimaan on keskeisessä asemassa lupaharkinnassa -> tärkeää selvittää kenelle vesivoimaosuudet kuuluvat (MML)

Perustiedot

Kiinteistötunnus:		Rekisteröintipvm:	30.10.2003
Nimi:		Kokonaispinta-ala:	1,4355 ha
Rekisteriyksikkölaji:	Tila	Maapinta-ala:	1,4355 ha
Kunta:	Forssa (61)		
Arkistoviite:	061:2003:28		

Kiinnitykset ja erityiset oikeudet

Kiinnityksen tai erityisen oikeuden etusija muodostuu hakemuksen vireilletulopäivämäärästä. Etusija esitetään rivillä *Etusija*; asioiden juokseva numerointi ei osoita etusijajärjestystä.

Etusijajärjestykseen on voitu hakea muutosta, jolloin myöhemmällä päivämäärällä oleva kiinnitys tai erityinen oikeus on voitu asettaa paremmalle etusijalle kuin aiemmin kirjatut. Etusijasta voi olla myös erillisenä muistutuksena kirjattu seliteteksti.

1) Muu oikeus 27.5.2013

Asianumero / arkistoviite: [MML/66415/73/2013](#)

Etusija: 27.5.2013

Asiakirjat: Vuokrasopimus, 12.2.2013

Voimassaolo: 1.7.2012 - 31.12.2031

Haltijat:

Vesivoiman käyttöoikeus.

Vesivoiman hyödyntäminen

- Vesilain (587/2011) 8 luvun säännöksiä sovelletaan vesivoiman käyttöön ja vesivoimalaitoksen rakentamiseen.
- Voimalaitoksen rakentamiseksi luetaan myös vesistön perkaaminen ja uuden uoman tekeminen laitosta varten sekä muut vesivoiman käyttöön ottamista tarkoittavat toimenpiteet.
- Vesivoimalaitoksen rakentamisella on aina oltava lupaviranomaisen lupa.
 - vesilaki 3 luku 3 § 1 momentti kohta 7), riippumatta vesivoiman määrästä tai laitoksen koosta
- Lupa tarvitaan myös luvan saaneen laitoksen muuttamiseen, jos muutos on niin merkittävä, että se loukkaa yleisiä tai yksityisiä etuja.
- Pakollinen luvantarve liittyy
 - voimalaitosrakentamisen yleensä merkittäviin vesistövaikutuksiin
 - tarpeeseen järjestää pysyvästi vesivoiman käyttö osallisten kesken

Voimassa oleva lupa ja luvantarve

- Lähtötilanne voi olla, että on jo olemassa rakenteita esimerkiksi pato, vanha mylly...
 - Onko rakenteille lupaa (vesilaki, vanha vesilaki, vesioikeuslaki, maaherran tai kuvernöörin päätös, jokin muu...)? Jos on, mihin toimenpiteisiin ja rakenteisiin lupa on myönnetty?
 - Onko lupa voimassa, onko se kumottu tai onko sitä muutettu?
 - Ei ole lupaa.
- Mahdollisen voimassa olevan luvan selvittäminen tärkeää (ELYjen arkistot, maakunta-arkistot, AVI:t, ...)
- Vesilain valvontaviranomainen (ELY:n Y-vastuualue) arvioi vesilain mukaisen luvan tarpeen.

Luvan myöntämisen edellytyksiä 1/3

■ Oikeus vesivoimaan

- 1) hakijalla on omistajana tai käyttöoikeuden haltijana oikeus hankkeessa käytettävään vesivoimaan tai
 - 2) hakija saa luvan myöntämisen yhteydessä oikeuden vesivoiman käyttämiseen.
- Jälkimmäinen kohta pätee vain, kun kyseessä on energiahuollon turvaamisen kannalta yleisen tarpeen vaatima hanke!
- vesilain muutos 611/2017, joka tuli voimaan 1.1.2018 (käyttöoikeussäätelyn uudistus)
 - kumottu eräistä vesien käyttämistä varten myönnettävistä oikeuksista annettu laki
 - Yleisen tarpeen arviointi olisi kokonaisharkintaa, jossa lupaviranomainen asiassa esitetyn selvityksen perusteella arvioisi hankkeen merkitystä energiahuollolle. Tässä tarkoituksessa voitaisiin ottaa huomioon lisääntyneen energiantuotantomahdollisuuden lisäksi muun muassa energiantuotannon vaihteluvälejä tasapainottavan säätöenergian tuotantomahdollisuuden lisääntyminen (HE perustelut).

Luvan myöntämisen edellytyksiä 2/3

- Oikeus hankkeen edellyttämiin alueisiin
 - omistus tai hallinta pysyvällä käyttöoikeudella
 - myönnetään käyttöoikeus (vain jos hanke on yleisen tarpeen vaatima)
 - hakija esittää luotettavan selvityksen siitä, miten oikeus alueeseen järjestetään
- Hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin (intressivertailu).
 - On otettava huomioon vesistön muut käyttöintressit sekä kalan ja muun vesieliöstön kulun mahdollistaminen patorakenteiden ohi.
 - Hyötyjä ja menetyksiä arvioitaessa otetaan vesivoiman käytöstä saatavana hyötynä huomioon vesivoimatuotannon arvo. Arvon tulee olla vähintään keskimäärin vuosittain tuotettavan sähkön hinta kaksikymmenkertaisena. Tuotannon arvon määrittämisessä voidaan lisäksi ottaa huomioon laitoksesta saatava säätöhyöty sekä muut yksilöitävissä olevat hyödyt.

Luvan myöntämisen edellytyksiä 3/3

- Koskiensuojelulaki (35/1987) määrittelee ne vesistöt/vesistön osat, joihin ei saa myöntää lupaa uudelle vesivoimalaitokselle.
- Lupaa ei saa myöntää, jos vesitaloushanke vaarantaa yleistä terveydentilaa tai turvallisuutta, aiheuttaa huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa taikka suuresti huonontaa paikkakunnan asutus- tai elinkeino-oloja.
- Luonnonsuojelulaki (luontotyyppien ja eliölajien suojelu, luonto- ja lintudirektiivi, lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämis- ja heikentämiskielto, Natura 2000 -verkoston alue, heikentämiskielto)
- Vesienhoitosuunnitelma
 - Hanke ei saa heikentää vesimuodostuman ekologista tilaa eikä estää saavuttamasta hyvää tilaa.
 - Hanke ei saa heikentää yhdenkään ekologisen luokituksen tekijän tilaa... (EU-tuomioistuimen ns. Weser-päätös)
- Patoturvallisuuslaki
- Kulttuuriperintö, muinaisjäännökset, ...

Lupahakemuksen sisältöä 1/2

- Valtioneuvoston asetus vesitalousasioista (1560/2011) soveltuvin osin
- Hankkeen tarkoitus ja yleiskuvaus
- Perustiedot:
 - hakijan tiedot, selvitys käyttöön otettavasta vesivoimasta ja sen omistussuhteista
 - aikaisemmat vaiheet mahdollisine lupakäsittelyineen
 - kaavatilanne
 - tiedot mm. vesistöstä, virtaamista, vedenkorkeuksista, vedenlaadusta, vesistön tilasta, kalastosta, luontoarvoista, luonnonsuojelualueista, Natura 2000 -verkoston alueista, pohjavesialueista, muinaisjäännöksistä ja kulttuuriympäristöstä, vesistön käytöstä jne.
 - vesienhoitosuunnitelman tiedot
- Tehtävät rakenteet ja toimenpiteet
 - laskelmat, selostus ja tarvittavat piirustukset, käytetty korkeusjärjestelmä
 - selvitys hakijan oikeudesta tarvittaviin alueisiin
 - patoturvallisuus

Lupahakemuksen sisältöä 2/2

- **Hankkeen vaikutukset yleisiin etuihin, yksityisiin etuihin ja ympäristöön**
 - vaikutukset mm. virtaamiin, vedenkorkeuksiin, vedenlaatuun, vesistön tilaan, kalastoon, ranta-alueisiin, luontoarvoihin, luonnonsuojelualueisiin, Natura 2000 -verkoston alueisiin, pohjavesi-alueisiin, muinaisjäännöksiin, kulttuuriympäristöön, vesistön käyttöön jne.
 - työnaikaiset ja pysyvät
 - selvitys muusta kuin käyttöön otettavasta vesivoimasta, johon rakennettavan voimalaitoksen vaikutus ulottuu (voimalaitosten yhteystiedot, tarvittaessa lupapäätökset)
 - selvitys juoksutettavista virtaamista ja siitä, mihin korkeuksiin vesi eri aikoina enintään nostetaan ja lasketaan
- **Hankeen hyödyt ja edunmenetykset, korvaukset**
 - ehdotus toimenpiteiksi hankkeesta aiheutuvien menetysten estämiseksi tai vähentämiseksi sekä ehdotus edunmenetysten korvaamiseksi
- **Aikataulu, tarkkailu**
- **Asianosaistiedot ja aluetta esittävä kartta, johon kiinteistöt on merkitty**

Käsittelymaksu (1244/2018) ja muutoksenhaku

- AVIn lupamaksut tänä ja ensi vuonna vireille tuleviin uusiin hankkeisiin:
 - mylly tai alle yhden megawatin pienvoimala (15-30 htp) 10 750 euroa
 - muu vesivoimaa tai voimalaitosta koskeva asia (20-50 htp) 16 710 euroa
- Luvan muutos 50 %, lupamääräyksen teknisluontoinen muutos 10 %
- Maksu voidaan periä 35 % alempana tai ylempänä asian käsittelyn työmäärän mukaan.
- Jos taulukon mukainen maksu olisi luvan käsittelyn vaatiman työmäärän perusteella kohtuuttoman korkea tai alhainen, peritään asian käsittelystä maksu, jonka suuruus on 60 euroa/h.
- AVIn päätöksestä asianosainen voi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen.
- Mahdollisuus hakea valituslupaa Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimmalta hallinto-oikeudelta

Esimerkkinä ESAVI:n päätös nro 165/2015/2

- kyse yhdestä joen kahdeksasta padosta, jokimuodostuma voimakkaasti muutettu
- kosken lupahistoria: maaherran päätös myllyn rakentamiselle vuodelta 1934, joka on kumottu Länsi-Suomen vesioikeuden päätöksellä 1987. Tällöin on myönnetty lupa korvata huonokuntoinen pato pohjapadolla. Lupaehtona: patoon on voitava tarvittaessa rakentaa kalatie ja padon omistajan on sallittava sen rakentaminen korvauksetta.
- haettu lupaa perustettavan yhtiön lukuun (250 kW:n pienvesivoimalaitos)
- hakija vuokrannut vesivoiman käyttöoikeuden 20 vuodeksi (rasitustodistuksessa)
- Asemakaavassa mylly on merkitty suojeltavaksi (rakennushistoriallisesti merkittävä ja maisemallisesti tärkeä rakennus).

Esimerkki jatkuu

- Kalatalousviranomaisen todennut, että kalateiden rakentaminen ei toistaiseksi ole perusteltua, mutta edellyttänyt kalatien rakentamisen sallimista myöhemmin tarvittaessa sekä turbiineihin joutuvan kalan määrän rajoittamista tarkoitukseen sopivilla välppärakenteilla.
- ESAVI:n lupapäätöksessä on myönnetty toistaiseksi voimassa oleva lupa enintään siihen saakka, kun hakijalla on oikeus laitoksella käytettävään vesivoimaan.
- Länsi-Suomen vesioikeuden päätöstä ei muutettu, vaan se on voimassa sellaisenaan.
- Lupamääräyksissä mm.
 - pohjapadon yli on pidettävä jatkuvasti minimissään 1 m³/s virtaama

Esimerkki jatkuu

- Voimalaitoksen koneistot on pysäytettävä, kun virtaama koskella laskee alle 1,5 m³/s.
 - Kalojen joutuminen vesivoimalaitoksen turbiineihin on estettävä tarkoitukseen sopivilla välppärakenteilla.
 - Luvan saajan on asennettava automaattinen ylävedenkorkeuden mittausasema, joka välittää tiedot ajantasaisena valvontaviranomaiselle.
- Perustelut mm.:
- Luvan saaja omistaa myllyn vesivoimarakenteet ja on vuokrannut kaupungilta koko koskitilan vesivoiman.
 - Hankkeen hyöty vuokra-ajalta arvioitu noin 800 000 euroksi. Ei edunmenetyksiä.
 - Koska yli puolet joen luontaisesta putouskorkeudesta on rakennettu ja jokiuomaa on perattu noin puolet joen pituudesta, jokimuodostuma on nimetty voimakkaasti muutetuksi. Hanke ei muuta kosken osalta nykytilannetta eikä vaikuta siten vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Oikeus vesivoimaan 1/2

- Jos vesivoima ei ole kokonaan hakijan hallinnassa, hakija voi sen hankkia sopimalla.
 - Vesivoiman käyttöoikeus voidaan luovuttaa toiselle määräajaksi tai pysyvästi kirjallisella luovutussopimuksella (maakaari 540/1995).
 - ensisijainen menettely
- Aloite yhteisen vesivoiman käyttämiseksi
 - Aloitteentekijällä oltava hallinnassaan vähintään viidesosa yhteisestä vesivoimasta, jota voidaan käyttää samassa voimalaitoksessa
 - Aloitteen voivat tehdä myös sellaiset vesivoiman osakkaat yhdessä, joille kuuluu vähintään viidesosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.
 - yhteinen vesialue: osakaskunta päättää osallistumisesta
 - Tietyissä erityistapauksissa (mm. vanha lupa ja määräaikainen käyttöoikeus vesivoimaan) voimalaitoksen omistaja saa aloitteentekijänä tarjota muille vesivoiman osakkaille osallistumista myös silloin, kun hänen osuutensa vesivoimasta on vähemmän kuin viidesosa.

Oikeus vesivoimaan 2/2

- Aloitteentekijän tulee tehdä osallistumistarjous niille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, joille kuuluu vähintään sadasosa käyttöön otettavasta vesivoimasta.
- (1.1.2020) Esitys lupaviranomaiselle
 - Esitykseen on liitettävä hankkeen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä hankkeen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu hankkeeseen osallistuvien rahoitettavaksi.
- Esitystä ei kuuluteta, jos siihen liitetyn selvityksen perusteella on ilmeistä, ettei lupaa hankkeeseen voida antaa.
- Lupaviranomainen kuuluttaa, aloitteentekijän annettava tiedonanto todistettavasti
- Mikäli kaikki vesivoiman omistajat eivät lähde hankkeeseen, lupaa ei voida myöntää, ellei kyseessä ole energiahuollon turvaamisen kannalta yleisen tarpeen vaatima hanke (VL:n muutos vuoden 2018 alussa)
- Jos oikeudesta vesivoimaan viriää riita, on kyse käräjäoikeuden toimivaltaan kuuluvasta asiasta. (vesilain mukainen lupapäätös vasta käräjäoikeuden ratkaisun jälkeen)

ENERGIAYRITTÄJYYDESTÄ
ELINVOIMAA
MAASEUDULLE

Kiitos!

Bioenergia

MAASEUTU 2020

maaseuturahasto

ENERGIAYRITTÄJYYDESTÄ
ELINVOIMAA
MAASEUDULLE

energiayrittäjyys.fi

Facebook: Energiayrittäjyydestä elinvoimaa -ryhmä

Twitter: @Energiayritys

